

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Факультет іноземної філології

*До 300-річчя з Дня народження
Григорія Савича Сковороди*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ І ЛІНГВОДИДАКТИКИ

**Збірник наукових статей здобувачів вищої освіти
факультету іноземної філології
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди**

Випуск 4

Електронне видання

Харків – 2022

УДК 81'243
ББК 81.2
А 43

Редакційна колегія:

Подуфалова Т. В., канд. філол. наук, доцент, доц. каф. практики англ. усного і писемного мовлення, координатор з наук. роботи ф-ту іноземної філології (**головний редактор**); **Невська Ю. В.**, канд. філол. наук, доцент, доц. каф. англ. фонетики і граматики (**заст. головного редактора, відп. секретар**); **Князь Г. О.**, канд. філол. наук, доцент, декан ф-ту іноземної філології; **Кононова Ж. О.**, канд. філол. наук, доцент, доц. каф. англ. філології; **Кошечкіна Т. М.**, канд. пед. наук, доцент, доц. каф. нім. і романської філології; **Левченко Я. Е.**, докт. пед. наук, професор, проф. каф. англ. філології; **Перевозчикова К. А.**, голова СНТ ф-ту іноземної філології.

А 43 Актуальні проблеми іноземної філології і лінгводидактики
[Електронне видання]: Збірник наукових статей здобувачів вищої освіти факультету іноземної філології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. Вип. 4. 359 с.

У збірнику представлено наукові статті здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету іноземної філології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, присвячені актуальним проблемам іноземної філології та методики навчання іноземних мов.

Для науковців, викладачів, аспірантів і студентів філологічних факультетів закладів вищої освіти.

УДК 81'243
ББК 81.2

Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 11 від 16.11.2022 р.)

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, 2022

ЗМІСТ

<i>Абазіна Людмила.</i> Вербалізація гендерної інформації оцінними англійськими фразеологізмами	8
<i>Акопян Арміне.</i> Образ щастя в англomовному пісенному дискурсі	12
<i>Акульшин Михайло.</i> Антиутопія постмодерну Джуліана Барнса «Історія світу в 10 ½ розділах»	16
<i>Асланова Натаван.</i> Семантико-стилістичні особливості використання кольоративів у романі Дж. К. Роулінг «Гаррі Поттер і філософський камінь»	19
<i>Байко Владислав.</i> Лексико-семантичне поле “DIFFERENT” як ієрархічна структура	24
<i>Баранова Діана.</i> Сучасні підходи до методики навчання школярів реферуванню	28
<i>Безгіна Марія.</i> Я-нарратив як інструмент конструювання ідентичності у британському драматичному дискурсі XVII сторіччя	31
<i>Белевцова Марина.</i> Розвиток інтеркультурної компетентності на уроках німецької мови у 5-11 класах	35
<i>Бикова Яна.</i> Структурні моделі та способи творення прізвищ президентів США	38
<i>Бирька Наталія.</i> Постмодерністська концепція двох світів у казках Роальда Дала	43
<i>Борідченко Юлія.</i> Епістемічна модальність у сучасному мовознавстві	47
<i>Vutko, Olena.</i> Genre and Stylistic Features of Terry Pratchett’s Prose	52
<i>Васильєва Світлана.</i> Вербалізація лінгвокультурного концепту POLLUTION у сучасних британських газетах: понятійний аспект	56
<i>Вівич Кристина.</i> Фразеологія як лінгвістична наука. Класифікація фразеологічних одиниць	62
<i>Гаджиєва Айсель.</i> Екологічний аспект сучасної англійської літератури для дітей	66
<i>Гасанова Гюльшад Джамал кизи.</i> Специфіка прояву політичної чужорідності в політичному дискурсі Великобританії	69
<i>Горюк Ярина.</i> Концепти «ВОГОНЬ» і «ВОДА» як складова мовної картини світу англійської мови	72
<i>Гребінник Альона.</i> Хронотопічна організація роману Ф. Діка «Людина у високому замку»	77
<i>Григор’єва Любов.</i> Алгоритм створення вебквесту для формування англomовних граматичних навичок учнів основної школи	82

Навчаючи школярів укладати реферати, вчитель мусить розуміти, що реферат не є самоціллю на заняттях з іноземної мови, а ефективним засобом контролю розуміння прочитаного матеріалу, а також засобом оволодіння мовою. Тому вважаємо, що увага як вчителя, так і школяра мусить фокусуватися також на лінгвістичних особливостях іншомовного тексту.

Література

1. Власова Г. І., Лутовинова В. І., Титова Л. І. Аналітико-синтетична переробка інформації: Навчальний посібник. Київ: ДАКККіМ, 2006. 290 с.
2. Кривчикова Г. Ф. Методика інтерактивного навчання писемного мовлення майбутніх учителів англійської мови: дис. ... канд. пед. наук. Харків, 2005. 338 с.
3. Лутовинова В. І. Анотування як процес аналітико-синтетичної переробки інформації: Метод. посібник. Харків, 2003. 44 с.
4. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Під ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: ЛЕНВІТ, 1999. 320 с.
5. Павленко М. І. Навчання реферування наукового тексту. Ч. 1. Медико-біологічний профіль. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2009. 99 с.

Я-НАРАТИВ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНСТРУЮВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ У БРИТАНСЬКОМУ ДРАМАТИЧНОМУ ДИСКУРСІ XVII СТОРІЧЧЯ

Марія БЕЗГІНА

Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент Т. М. Старостенко

Стаття присвячена вивченню питання конструювання ідентичності у британському драматичному дискурсі XVII сторіччя за допомогою я-нарративу. За основу аналізу взято п'єсу Вільяма Шекспіра «Hamlet».

Ключові слова: я-нарратив, ідентичність, драматичний дискурс, оповідання.

The article is devoted to the study of the question of the construction of identity in the British dramatic discourse of the XVII century with the help of the i-narrative. The analysis is based on the play by William Shakespeare «Hamlet».

Key words: i-narrative, identity, dramatic discourse, narration.

Попри те, що поняття дискурсу посідає центральне місце в лінгвістичній теорії і охоплює широке коло наукових дисциплін, драматичний дискурс залишається обмежено дослідженим. При цьому, міжособистісне спілкування, відображене п'єсовим форматом, полягає не лише в обміні інформацією, а й у вираженні емоцій, у передачі сутності людини, географічної, етнічної та соціальної спільноти, до якої вона належить, моральних та національних цінностей, що людина має.

Метою статті є ідентифікація та аналіз я-нарративних моделей, інкорпорованих у п'єсі Вільяма Шекспіра «Hamlet».

Наратив як певна структура розповіді дозволяє: по-перше, відкрити для співрозмовника частину суб'єктивної реальності, доповнивши факти описом намірів та планів, а також суб'єктивно сприйраних перешкод; по-друге, тематично структурувавши факти, передати суб'єктивне відчуття успішності чи невдачі на різних етапах реалізації наміру; по-третє, проілюструвати обґрунтованість нормативного судження через витягнутий з життєвої історії мораль розповіді [1]. Наратив, таким чином, виступає одночасно як спосіб досягнення взаєморозуміння та як когнітивна схема пізнання соціальних ситуацій.

Якщо розглядати наратив як когнітивну схему конструювання сенсу через тематичне розташування фактів у вигляді організованих сюжетів у соціальному та часовому просторі [3], то Я-наративи як «історії, які зі мною трапляються», можуть виступати як інструмент конструювання власної ідентичності [4].

Виклад фактів автобіографії у вигляді «історії життя», тобто застосування однієї з наративних схем, одночасно 1) тематично структурує її, вицленовуючи основні актуальні зв'язки зі світом; 2) відображає генералізоване самовідношення та його динаміку в різні періоди; 3) дозволяє транслювати та затвердити у дискурсі певні ціннісні орієнтації, переконання, світоглядні та екзистенційні установки як правильні, обґрунтовані цією життєвою історією [1].

Із класифікації В. Шміда було обрано наступні типи нараторів: за місцем, яке наратор займає в системі історій, що обрамляють і вставних історій, первинного наратора, тобто оповідач історії, що обрамляє, вторинного наратора, оповідача вставної історії, третинного наратора і т. д.; діагетичного наратора – оповідає внутрішній погляд на світ [2].

У п'єсі Вільяма Шекспіра «Hamlet» у першому акті, з уст Гораціо простежується звернення до подій минулого через оповідання подій, де він дає оцінку стану королівства. На валах, що оточують Ельсінор, королівський палац датських монархів, офіцери нічних варти Бернардо і Марцелл кілька разів бачать примару, напрочуд схожу на нещодавно померлого короля, і закликають у свідки Гораціо, друга принца Гамлета. Гораціо оповідає про слухи що ходять про померлого короля, та ситуацію у королівстві чим може бути обумовлена поява примари:

Horatio. *That can I.*

*At least the whisper goes so: our last king,
Whose image even but now appeared to us,
Was, as you know, by Fortinbras of Norway,
Thereto pricked on by a most emulate pride,
Dared to the combat; in which our valiant Hamlet
(For so this side of our known world esteemed him)
Did slay this Fortinbras, who by a sealed compact,
Well ratified by law and heraldry,
Did forfeit, with his life, all those his lands
Which he stood seized of, to the conqueror [5, c. 14].*

Оповідання припиняється при виході Примари у сцену. У цьому уривку Гораціо застосовує я-нарратив розповідаючи від свого імені про те, що відбувається у королівстві, тим самим ідентифікуючи себе з особою обізнаною в політичних справах. У цій сцені Гораціо є третинним наратором, так як не є прямим очевидцем подій, а переказує чутки [2]. Тобто я-нарративна модель оповідання вводиться автором як оцінка подій зі сторони наратора.

Примара померлого короля оповідає історію вбивство монарха братом Клавдієм, теперішнім королем, шляхом отруєння під час сну:

Ghost. *I find thee apt;
And duller shouldst thou be than the fat weed
That roots itself in ease on Lethe wharf,
Wouldst thou not stir in this. Now, Hamlet, hear.
'Tis given out that, sleeping in my orchard,
A serpent stung me. So the whole ear of Denmark
Is by a forgèd process of my death
Rankly abused. But know, thou noble youth,
The serpent that did sting thy father's life
Now wears his crown [5, с. 59].*

У цьому відривку процес самоідентифікації відбувається за допомогою автобіографування. Примара померлого короля представляє собою первинного наратора, так як оповідає історію власного минулого [2].

У другому акті ми можемо побачити, як Офелія розповідає батьку про події попередньої ночі що з нею сталися. Коли Гамлет приходить до її дверей напівроздягненим і при цьому поводився дивно:

Ophelia. *He took me by the wrist and held me hard.
Then goes he to the length of all his arm,
And, with his other hand thus o'er his brow,
He falls to such perusal of my face
As he would draw it. Long stayed he so.
At last, a little shaking of mine arm,
And thrice his head thus waving up and down,
He raised a sigh so piteous and profound
As it did seem to shatter all his bulk
And end his being. That done, he lets me go,
And, with his head over his shoulder turned,
He seemed to find his way without his eyes,
For out o' doors he went without their helps
And to the last bended their light on me [5, с. 80].*

З оповідання Офелії можна зрозуміти, що вона налякана діями свого коханого. Процес ідентифікації відбувається за допомогою оповідання про події минулої ночі. Офелія є первинним наратором, так як оповідає дії, які відбулися з нею попередньої ночі [2].

У наступній сцені ми спостерігаємо як в Ельсінорі Полоній зустрічає Розенкранца та Гільденстерна, двох студентів – приятелів Гамлета, які в той час

були у Клавдія і Гертруди. Маючи підозру, що «Гамлет не збожеволів, а прикидається з якоюсь метою», він посилає до нього його друзів, щоб ті за відповідну винагороду вивідали, що насправді на думці у Гамлета. Але Гамлет зрозумів справжню мету їхнього приїзду, тому нічого їм не відкриває, відповідаючи на їх розпитування монологами про своє самопочуття і про майстерність людського буття:

Hamlet. *I have of late, but
wherefore I know not, lost all my mirth, forgone all
custom of exercises, and, indeed, it goes so heavily
with my disposition that this goodly frame, the
Earth, seems to me a sterile promontory; this most
excellent canopy, the air, look you, this brave o'erhanging
firmament, this majestical roof, fretted
with golden fire—why, it appeareth nothing to me
but a foul and pestilent congregation of vapors.
What a piece of work is a man, how noble in
reason, how infinite in faculties, in form and moving [5, с. 102].*

У цьому уривку простежуємо, що процес самоідентифікації відбувається за допомогою оповідання про внутрішній стан та погляд на філософські питання. Через такий спосіб оповідання, де Гамлет ділиться внутрішнім поглядом на світ, герой являє собою діагетичного наратора [2].

Отже, проаналізувавши я-наратив у п'єсі Вільяма Шекспіра «Hamlet», можна сказати що, якщо самості та ідентичності конституюються у дискурсі, вони обов'язково конструюються засобами оповідань. За допомогою нарративного монологу оповідачі можуть створювати «відредаговані» описи та оцінки себе та інших, роблячи аспекти ідентичності помітнішими в одних моментах історії, ніж в інших.

Література

1. Уайт М. Карты нарративной практики. Введение в нарративную терапию. Москва: Генезис, 2010. 326 с.
2. Шмид В. Нарратология. Москва: Языки славянской культуры, 2003. 312 с.
3. Bruner, J. The narrative construction of reality. *Critical Inquiry*. 1991. №18. P. 1–21.
4. Polkinghorn, D. Narrative knowing and the human sciences. Albany: State University of New York Press, 1988. 232 p.
5. Shakespeare, William. The Tragedy of Hamlet, Prince of Denmark. *New Folger's ed.* New York: Washington Square Press/Pocket Books, 1992. 144 p.